

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Virtvtes Theologicæ. Libro Triplici Fidei, Spei, & Charitatis materias expono

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

Caput 3. De Peccatis contra Spem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80695](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80695)

Secl. I. De Spe, Receptiores Sententia. 105

tione poenitentia obtinenda ad eliciendum Spei actum, obligaris: non agis poenitentiam, nec conaris cum Deo reconciliari, & per consequens actum Spei omittis: solummodo tunc teneris fateri, te non egisse poenitentiam casu quo tenebaris: & sic de humilibus. Sanchez libro secundo, Decalogi capite trigesimo tertio, numero tertio. Bonacina tomo secundo, disputat. 3. quæstion. 3. punct. 1. numero 3. & alij communiter.

Ille, cui facta esset sue reprobationis reuelatio (scilicet quod sit casus possibilis, de quo section. 2.) non potest, nec debet sperare. Quia in tali casu ei homini est impossibile sperare beatitudinem impossibilem; etsi enim voluntas per velletatem in obiectum secundum se feratur, tamen secundum actum efficacem tendit in actum hic & nunc futurum: cum ergo hic & nunc ei homini non sit possibilis beatitudo, non potest nec tenetur sperare, non quia proprie sit ablatum præceptum, sed quia ratione status est potestas ablata. Porro si humane naturæ fragilitatem attendamus, difficile erit illi, non desperare, imo & in Dei odium non prorumpere. Attamen ex vi charitatis, & auxilij gratiæ Dei possibile est, ut diligat Deum magis, quam se ipsum, & diuinæ voluntati conformetur, quantum ad ordinem iustitiæ proprio peccato supposito. Quia ex tali reuelatione non statim sequitur, quod homo ille charitatem amittat: ergo potest illam exercere, verèque dicere: Dominus est, quod bonum est in oculis suis, agat. Bannes 2. 2. quæstione 22. articulo primo. Suarius de Spe, disputatione secunda, sect. 7. numero octauo, Trull. libro 1. Decalogi capite 4. dubio secundo, numero 10.

Dei auxilio iuvant, ac promouent, ad eum ultimum consequendum. Azorius tom. 2. lib. 9. cap. 2. quæst. 7. Valentia tom. 3. d. 2. qu. 1. punct. 1. Suarius tom. 1. de Relig. tract. 3. lib. 1. cap. 2. a numer. 5. ad 8. Ex D. Thom. 2. 2. quæstion. 97. articulo tertio.

Desperatio est, cum quis abiicit Spem æternæ beatitudinis, vel gratiæ, aut veniæ peccatorum, aut vitæ melioris. Certè duo possunt in desperatione reperiri: primum, iudicium intellectus, quo iudicas, te non posse à Deo consequi salutem, vel simpliciter, vel ex suppositione. Secundum, fuga voluntatis, qua refugis salutem tanquam impossibilem obtineri. Desperatio igitur formaliter consistit in fuga voluntatis, non autem in iudicio intellectus, tametsi illud supponat. Quia desperatio opponitur Spei: sicut ergo spes consistit in prosecutione boni, quatenus iudicatur possibile obtineri: ita desperatio sistit in fuga eiusdem boni, quatenus impossibile obtineri iudicatur. Unde fit, ut posito tali iudicio intellectus, non sequatur necessario in voluntate desperatio. Quia voluntas non necessitatur à tali iudicio: atque ita manet libera, & non necessario desperat: unde licet aliquis iudicaret, se non soluendum à Deo posset nihilominus dicere, Nolo desperare, sed faciam quod possum. D. Thom. 2. 2. q. 20. art. 1. & ibi doctores.

Desperatio est grauissimum peccatum, nec in eo datur paritas materiæ, sed ratione solius plenæ deliberationis potest à mortali excusari. Quia in quavis materia misericordiam diuinam grauer lædit. Sanchez libro secundo, Decalogi capite trigesimo tertio, numero quinto, Palao de Spe, tractat. 5. dub. vnic. puncto 3. numero 5.

Peccatum desperatione est ex suo genere grauius, quam omnia peccata contra virtutes morales. Quia opponitur Spei, quæ virtutibus moralibus est perfectior. Est tamen minus peccatum, quam Dei odium, & infidelitas, seu hæresis. Quia maximum omnium peccatorum est Dei odium, secundum hæresis, tertium desperatio: nam odium Dei & infidelitas sunt contra Deum, secundum quod in se est bonus, aut verus: desperatio autem secundum quod eius bonum à nobis participatur. Et quamuis reperiri valeat spes sine Charitate, sicut Fides sine ipsa: non tamen sine Fide. Quia vti docet Paulus Hebræor. 11. Fides est substantia sperandarum rerum, id est spei fundamentum. Desperatio quidem ex parte nostra valde est periculosa. Quia per spem à malis reuocamur, & ad bona inducimur: sublata spe, absque freno homines in vitia prolabantur. D. Thom. 2. 2. q. 20. a. 3. & omnes.

Oritur hoc vitium ab Acedia, quæ est tristitia, ac fastidium rerum spiritualium animum deprimens: tum etiam à luxuria, quæ mentem excœcat, hominemque ad terrena convertit. D. Thom. 2. 2. quæstion. 20. articulo quarto. Petr. Ledesm. tomo secundo, summ. tractat. 2. conclusion. 5.

Per actum desperationis spei habitus corrumpitur: nempe per quemvis actum, quo quis desperat de sua salute, aut de aliquo medio ad illam necessario. Quæ reliquæ virtutes infalsæ corrumpuntur per quemvis actum infidelitatis.

CAPVT III.

De Peccatis contra Spem.

PECCATA contra Spei virtutem, aut ei opponuntur per omissionem, aut per commissionem. Quæ aduersantur per omissionem, sunt omisio actus Spei, in casu, quo illam elicere tenemur. In rebus aduersis Spem in Deo non ponere. Omisioque actus timoris in casu, quo cū elicere obligamur. Debemus enim Deum timore filiali, & seruilis recto aliquando, colere. De filiali dicitur Deum. 10. Quid Dominum Deus tuus petit à te, nisi ut timeas Dominum Deum, de seruilis autem Luc. 12. Eum time, qui postquam occiderit corpus, habet potestatem, & corpus, & animam perdere in gehennam. Per commissionem vero Spei opponuntur. Primò, desperatio. Secundò, Præsumptio. Tertio, cum quis Spem suam in toto, vel in parte in aliquo bono creato constituit, tanquam in præsidio, & remedio, quod per se solum ad salutem adipiscendam sufficeret. Non enim prohibemur, in hominibus, aut aliis procreatis rebus Spem collocare tanquam in iis, quæ nos vna cum

13
Peccata cō.
aduersari.

16
Grauius est
peccatum.

17
Oritur ab
acedia, vel
luxuria.

28
Per id ha-
bitus spei
corrumpitur.

Et Charitas per quodvis lethale piaculum: Ergo & spes per quolibet desperationis actum; nam desperatio directe spei opponitur. Omnes sic.

¹⁹
*De Prasump-
tione.* Presumptio vero est affectus, quo speramus aliquid à Deo inordinate. Duplex est, una, qua quis inordinate propriae virtuti innititur, verbi gratia, si presumat, se aliquid posse prestare, quod supra eius vires sit, quo pacto Pelagiani praeſumebant, se posse propriis viribus sine Dei gratia praecepta omnia servare, ac beatitudinem mereri. Altera qua quis inordinate divinae misericordiae, ac potentiae innititur: verbi gratia, si speret, se posse à Deo remissionem peccatorum sine poenitentia, aut sine operibus bonis beatitudinem promereri. Quod agunt illi, qui suis in criminibus perseverant, sperant tamen, se posse per infinitam Dei misericordiam, ac pietatem saluari. Semper huiusmodi praesumptio est mortalis, nec parvas materias exculare potest, sed solus plene deliberationis defectus. Quia sic praesumens, de Deo falso iudicat, posse beatitudinem assequi absque meritis à divina providentia, ac iustitia institutis, unde gravissime utrumque leditur attributum. Sanchez libro secundo, Dealogi capite 34. numero septimo, Bannes 2.2. quaestione 21. articulo 2. dubio 2.

²⁰
*Peccati
Prasumptio-
nis gravi-
tas.* Est hoc peccatum contra Spiritum Sanctum, sicut & desperatio. Quia contemnit quoad exercitium divinum auxilium. Minus autem grave est, quam Desperatio. Quia non tam graviter spei opponitur: desperatio enim tollit misericordiam, praesumptio vero punitionem. Oriturque vitium ex superbia. D. Thom. 2.2. quaestione 14. articulo secundo, & quaestione 21. articulo secundo, & quarto, & omnes communiter.

²¹
*Est contra
Spiritum
Sanctum.* Potest Praesumptio, (sicut & desperatio) cum haeresi, & sine haeresi reperiri: tunc est simul cum haeresi, & per consequens cum duplici culpa, quando est error in intellectu, quo quis crederet, beatitudinem absque poenitentia, & meritis obtinendam: vel solis propriis operibus absque Dei gratia; tunc vere est sine haeresi, quando non oritur ex illo iudicio, sed ex hoc: Deus pro sua ineffabili misericordia mihi mea crimina etiam sine poenitentia condonabit. Porro si peccatum praesumptionis haeresim involvat spem corrumpit. Quia tollit Fidem, quae est spei fundamentum. At sine haeresi sumptum, non tollit spem, ut si quis delinquat contra spem, quia praesumit de Dei misericordia quod in peccato morietur, & simul vult in peccato persistere. Turrian. 2.2. q. 21. a. 2. & alij.

SECTIO SECVNDA.

De Spe, Dubia.

CAPVT IV.

Circa Naturam, seu Essentiam Spei in communi.

DVBIVM I.

An Sperare sit actus voluntatis?

²²
*Status qua-
sitionis.*

IN triplici Dubio proximo loquor de Spe in communi prout abstractum à divina, seu Theologica, qua speramus à Deo: & à spe humana, qua ab homine speramus. Quaesierim in primis, Vtrum sperare sit actus intellectus, an voluntatis?

²³
*Est actus
intellectus,
non volun-
tatis.* Non actus voluntatis, sed intellectus, quo est actus iudicamus, nobis futurum esse aliquid bonum. Quia qui iudicat, bonum aliquid sibi futurum, dicitur, bonum id sperare: & qui sibi non futurum iudicat illud bonum, dicitur, illud de sperare. Sic nonnulli, quos pressis nominibus memorat Gaspard. Hurtado de Spe, disput. 1. difficult. 1.

²⁴
*Est actus
voluntatis,
non intelli-
gens.* Non est actus intellectus, sed voluntatis. Quia si esset actus intellectus, maxime esset iudicium, quo iudicamus bonum aliquid nobis esse futurum: iudicare autem id, non est sperare; nam qui id iudicat, non sperat, si bonum illud non desiderat: & qui iudicat, aliquid bonum sibi non futurum, non dicitur illud de sperare, si intendat, & conetur, illud adipisci. Ergo actus Spei est actus voluntatis, & non quicumque, sed quo nobis desideramus bonum aliquid adipisci. Ita Hurtado citatus, & iam Theologi omnes.

²⁵
*Hoc certum
mihi. Annoto
autem, nonnullos
haereticos asseruisse,
non distingui actum
spei ab actu fidei.* Hoc certum mihi. Annoto autem, nonnullos haereticos asseruisse, non distingui actum spei ab actu fidei. Quia in Scriptura aliquando si-
²⁶
*des sumitur pro
spe: unde colligunt
spem non esse
actum voluntatis,
si quidem fides ad
intellectum pertinet.* des sumitur pro spe: unde colligunt spem non esse actum voluntatis, si quidem fides ad intellectum pertinet. Profecto actum spei non esse actum intellectus, qui est fidei, significat Paulus 1. Corinth. 13. dum ait, Nunc autem manent Fides, Spes, & Charitas tria haec. Vbi distinguit aperte spem à fide. Quod si aliquando fides in Scriptura sumitur pro spe, scilicet, fiducia, ideo est, quia spes est quasi fructus & effectus fidei.

DVBIVM